

Kaunas Europos kultūros sostinė 2022

Antrasis stebėsenos posėdis

EKS ekspertų grupės ataskaita

Virtualus posėdis, 2020 m. gegužės mėn.

EUROPOS KOMISIJA

Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinis direktoratas
Kultūros ir kūrybiškumo direktoratas
D2 skyrius „Kūrybiška Europa“

El. paštas: eac-unite-D2@ec.europa.eu

*Europos Komisija
B-1049 Briuselis*

Turinys

Įvadas.....	4
Dalyviai	4
EKS „Kaunas 2022“ ataskaita	5
Diskusija	6
Išvados ir rekomendacijos	8
Tolesni veiksmai	11

Atsakomybė

Šis dokumentas parengtas Europos Komisijai. Vis dėlto, jis atspindi tik autorių požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį šiame dokumente galimą esančios informacijos panaudojimą.

Įvadas

Šioje ataskaitoje pristatoma 2020 m. gegužės 26 d. įvykusi virtuali ekspertų grupės bei Kauno, vieno iš Europos kultūros sostinių (EKS) 2022 m.¹, atstovų diskusija. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, remdamasi ekspertų grupės parengta atrankos ataskaita², 2017 m. gruodžio 20 d. Kaunui suteikė 2022-ųjų metų Europos kultūros sostinės vardą. Kauno paraišką galima rasti „Kaunas 2022“ svetainėje³. 2018 m. lapkričio 20 d. Briuselyje įvyko pirmasis stebėsenos posėdis. Pirmojo stebėsenos posėdžio ekspertų grupės ataskaitą galima rasti Europos Komisijos svetainėje⁴.

Ši ataskaita skirta viešajai pelno nesiekiančiai įstaigai „Kaunas 2022“ ir bus paskelbta Europos Komisijos svetainėje⁵.

Dalyviai

Ekspertų grupės nariai:

Sylvia Amann, Cristina Farinha ir Agnieszka Wlazel, paskyrė Europos Parlamentas, 2018–2020 m.,

Paulina Florjanowicz, Dessislava Gavrilova ir Pierre Sauvageot, paskyrė ES Taryba, 2019–2021 m.,

Beatriz Garcia (pirmininkė), Jiří Suchánek (ataskaitos sudarytojas) ir Jelle Burggraaff, paskyrė Europos Komisija, 2020–2022 m.,

Alin Adrian Nica, paskyrė Europos Regionų Komitetas, 2019–2021 m.

„Kaunas 2022“ atstovavo:

Kauno mero patarėjas

„Kaunas 2022“ direktorė,

„Kaunas 2022“ programos vadovė,

„Kaunas 2022“ programos „Mitinis žvėris“ kuratorius,

„Kaunas 2022“ bendruomenių programos kuratorė.

Diskusiją taip pat stebėjo Europos Komisijos (Švietimo, jaunimo sporto ir kultūros generalinio direktorato) ir LR kultūros ministerijos atstovai.

¹ Europos kultūros sostinių veiksmai reglamentuojami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 445/2014/ES dėl veiksmų, susijusių su Europos kultūros sostinėmis 2020–2033 m. Šiame sprendime numatyta surengti tris oficialius miestų, kuriems suteiktas Europos kultūros sostinės vardas, atstovų ir ekspertų grupės stebėsenos posėdžius. Žr.: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.132.01.0001.01.ENG

² Žr. atrankos ataskaitą:

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/ecoc-2022-lithuania-selection-report_en.pdf

³ https://kaunas2022.eu/wp-content/uploads/2020/05/EN_keks_2022_2_final_web.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/ecoc2022-kaunas-monitoring_en.pdf

⁵ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en

EKS „Kaunas 2022“ ataskaita

Prieš posėdį „Kaunas 2022“ pateikė išsamią progreso ataskaitą. Joje detalai aptartos visos organizacijos veiklos nuo paskutinio stebėsenos posėdžio 2018 m. lapkričio mėnesį. Ataskaitoje šmaikščiai užsimenama apie COVID-19 pandemiją. Susitikimo išvakarėse „Kaunas 2022“ paskelbė 30 min. trukmės vaizdo įrašą, kuriame be oficialaus miesto mero kreipimosi ir bendros progreso apžvalgos, paskelbta ir projekto programa (įtraukiant atidarymo ir uždarymo renginius). Kaip apie vieną iš reakcijų į tuometinę pandeminę situaciją buvo užsimenama apie projektą „Kultūra į kiemus“.

Pagrindinė „Kaunas 2022“ vadovės žinutė pristatė komandos bei viso projekto stabilumą, taip pat valdžios išreikštą politinę paramą. Programos vadovė pabrėžė produktyvų bendradarbiavimą ir paraiškoje aprašytų projektų plėtrą, ypač akcentuodama aukšto lygio menininkų darbus, interaktyvaus meno projektus bei atgaivintą modernistinę architektūrą. Miesto meras apžvelgė itin rimtą, pandemijos sukeltą globalią padėtį pastebėdamas Europos kultūros sostinės projekto reikšmingumą miesto bei visos šalies lygmeniu, atsispindintį neseniai įvykusiais įvairių valstybės lyderių vizitais. Jis taip pat teigė, jog pandemija neturės jokios neigiamos įtakos miesto bendro biudžeto skyrimui Europos kultūros sostinės projektui. Visi pasikeitimai projekto lėšų skirstyme yra laikini. Pasak mero, neseniai vyriausybės patvirtintos lėšos, skirtos investavimui į miesto infrastruktūrą, kuria tvirtą pagrindą socialinių projektų, tokių kaip Europos kultūros sostinė stabilumui bei tiesia kelią ateities tikslų įgyvendinimui, pavyzdžiui, UNESCO pasaulio kultūros paveldo apdovanojimui gauti.

Diskusija

Tolimesnės diskusijos metu ekspertų grupė siekė suteikti aiškumo išskirtoms temoms ir dalijosi patirtimi bei patarimais. Susitikimo metu buvo aptartos šios temos:

Ilgalaikė kultūros strategija

Ekspertų grupė teiravosi dėl stebėsenos ir vertinimo pažangos. Visų pirma, kaip šiais metais tvarkomasi su komunikacijos strategijos poveikiu, ko išmokta iš COVID situacijos, kuomet dauguma veiklų perkeltos į virtualią erdvę, ir kaip vertinamas naujų būdų, pasitelkti naująsias medijas, poveikis. Ekspertų grupė taip pat norėjo daugiau sužinoti apie Kauno menininkų namų vykdomą progresą, kuriant ilgalaikę duomenų bazę. Be to, buvo klausiama, kokios galimybės įgyvendinti vienus kūrybiškiausių pasiūlymų, tokius kaip „Emocijų reflektorius“ ir „Laimės jutiklis“.

- „Kaunas 2022“ komanda teigė, kad stebėsenos ir vertinimo raida atitinka pradinį paraiškoje pateiktą planą. Komanda dirba prie specialios programinės įrangos, kuri leistų organizacijoms prisidėti prie duomenų rinkimo. Šie duomenys bus prieinami ir išorės ekspertams bei kitiems specialistams. Numatoma investicija šiai platformai sudaro apie 50 000 EUR. Komanda pabrėžė savo pasirengimą lanksčiai reaguoti į galimus pokyčius dėl pandemijos. Tačiau pažymėjo, kad buvo labai sunku sukurti atsarginių planų tokiu neaiškiu periodu. Galiausiai, numatoma, jog visi paraiškoje nurodyti projektai bus įgyvendinti.

Ekspertų grupė domėjosi bendru „Kaunas 2022“ ilgaamžiškumu – kokių svarbiausių pasiekimų galima tikėtis iš veiklų, turinčių ilgalaikio palikimo potencialą.

- Programos vadovė aiškino, kad pirmiausia ilgalaikio palikimo aspektą siekiama užtikrinti organizacijų partnerių lygmenyje, ypač kalbant apie žmonių įsitraukimą ir dalyvavimą. Ji taip pat pabrėžė „Kultūros tempo akademijos“ bei specialių finansinės paramos programų svarbą, kurios bus vystomos ir po 2022 m. su finansavimu iš savivaldybės biudžeto. Kai kurie projektai, tokie kaip festivalis „ConTempo“, „Kultūra į kiemus“ bei Tarptautinis literatūros festivalis, irgi bus tęsiami po Europos kultūros sostinės metų.

Ekspertų grupė teiravosi dėl aplinkinių rajonų įsitraukimo ir paramos, klausė, kokių ilgalaikių rezultatų tikimasi, kalbant apie miesto ir rajono bendradarbiavimą.

- „Kaunas 2022“ direktorė pažymėjo, jog puikiai bendradarbiaujama tiek su rajonu, tiek su miestu. Ji taip pat apibūdino rajono ypatumus, gyvybingo nepriklausomo sektoriaus stoką, ir paaiškino, kad 2019 m. atviras kvietimas tapo naudinga priemone, paskatinusią šio sektoriaus augimą. Kaune įsikūrusios organizacijos yra motyvuotos aktyviau veikti rajone ir užmegzti ryšius su vietos partneriais bei gyventojais. Tokiu būdu ne tik užtikrinama aukštos kokybės kultūra, bet ir aktyvesnis vietos gyventojų bei organizacijų įsitraukimas.

Ekspertų grupė domėjosi modernistine Kauno architektūra ir dizainu, kaip vienais svarbiausių miesto traukos objektų, kurie buvo paminėti ir paraiškoje. Taip pat, Kauno modernistinės architektūros įtraukimu į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą, kadangi ji jau ne vienerius metus yra Preliminariajame paveldo sąrašė. Klausimai šia tema apėmė du svarbiausius aspektus: kaip programa siejasi su UNESCO paraiškų teikimo ir vertinimo proceso tvarkaraščiais ir kaip ji prisideda prie glaudesnio bendradarbiavimo su už tai atsakingomis vyriausybės tarnybomis. Ekspertų grupė taip pat klausė, ar iki 2022 m. numatomas bent koks progresas dėl paraiškų teikimo proceso.

- Kauno mero patarėjas pabrėžė tiek modernistinės architektūros temas, tiek UNESCO apdovanojimo gavimo svarbą, kurie suvokiami kaip strateginis žingsnis miestui. Jis paaiškino, kad paraišką UNESCO planuojama pateikti iki 2021 m. vasario, todėl didelė tikimybė, kad Kauno modernistinė architektūra bus įrašyta į Pasaulio paveldo sąrašą iki 2022 m.

Programos vadovė paantrino, užtikrindama Ekspertų komisiją dėl atitinkamų miesto valdžios institucijų ir Lietuvos vyriausybės glaudaus bendradarbiavimo šiuo klausimu, ypač konsultuojantis su visomis suinteresuotomis šalimis.

Programa

Ekspertų grupė paklausė, kaip miestas ketina įvertinti ir sušvelninti naujas rizikas, kilusias dėl koronaviruso krizės. Koks bus bendras poveikis kultūrinei programai ir numatomų projektų finansavimui, ir ar galima tikėtis biudžeto mažinimo?

- Kauno mero patarėjas paaiškino, kad miestas apgalvojo kelis scenarijus, kuomet didžiausią įtaką turėtų finansavimo sumažinimas nacionaliniu lygiu. Tačiau jis patikino Ekspertų grupę, kad iki šiol miestas veikė tvirtu pagrindu ir buvo labai geroje ekonominėje padėtyje. Jis taip pat teigė, kad Lietuvos vyriausybė prisidėjo 25 milijonais eurų, tapusiais reikšmingu įnašu į savivaldybės biudžetą. Tai buvo įvertinta, kaip teigiamas postūmis visiems socialiniams projektams, įskaitant „Kaunas 2022“.

Ekspertų grupei taip pat buvo įdomu sužinoti, kaip EKS metais vertinama rizika, susijusi su mažesniu lankytojų kiekiu, galimu dėl pandemijos, ir kaip tai paveiktų finansus.

- Programos vadovė pabrėžė, kad, kol kultūros renginiams nustatyti su pandemija susiję apribojimai vis dar vystėsi ir keitėsi, planuoti buvo labai sudėtinga. Iš kitos pusės, tai pareikalavo labai kūrybiško mąstymo. O skaitmeninis projektų aspektas dabar atsiskleidė visu savo potencialu. Vis dėlto, „Kaunas 2022“ komanda dėl sumažėjusio lankytojų skaičiaus nesitiki jokio žymesnio finansinio poveikio, nes ji nesiremia pajamomis, gautomis iš bilietų pardavimo (beveik visi suplanuoti renginiai yra nemokami). Pagrindiniai apribojimai yra susiję su dalyvių pajėgumu dalyvauti didelio masto renginiuose. Joks tarptautinis projektas dar nebuvo sustabdytas ir „Kaunas 2022“ tikisi, kad išsipildys geriausias scenarijus, jog būtų išlaikytas aukštas tarptautinio bendradarbiavimo lygis.

Ekspertų grupės nuomone, krizė paprastai pasireiškia kartu su naujomis perspektyvomis ir galimybėmis. Menininkai gali sugalvoti ir įgyvendinti naujų projektų, ypač viešosiose erdvėse, turint omenyje dabartinius suvaržymus, kaip socialinio atstumo laikymasis. Kaip pavyzdžius galima paminėti maršrutus mieste, dronų, gatvių ženklavimo, skaitmeninių priemonių panaudojimą, sienų tapybą ar viešus šokių renginius. Ekspertų grupė paklausė, ar „Kaunas 2022“ tikisi, kad dabartinė COVID padėtis paveiks jų meninius projektus ir, jei taip, tai kaip.

- Programos vadovė teigė, kad, atsižvelgiant į šią naujai susiklosčiusią realybę, vėliau šiais metais bus paskelbtas naujas atviras kvietimas. Be to, 64 partneriai, kurie šiuo metu dirba su „Kaunas 2022“, svarsto kai kurias savo menines idėjas pritaikyti pandemijos kontekste, pasitelkdami tiek skaitmenines ar tradicines priemones. Projektas „Kultūra į kiemus“ yra geras tokio kūrybingo ir savalaikio reagavimo į krizę pavyzdys, kuriame aktyviai dalyvauja tiek menininkai, tiek vietos gyventojai. „Kaunas 2022“ bendruomenių programos kuratorė pabrėžė, kad šis projektas tikrai tęsis ir po 2022 m. Kai kurie Lietuvos ir kitų Europos šalių miestai jau rengia panašius projektus. Tai yra puiki motyvacija „Kaunui 2022“ toliau tęsti savo darbus.

Europos kontekstas

Ekspertų grupė teiravosi komandos, kokią žinią apie Kauną ir Europą jie nori perduoti, ypač šiuo pandemijos laikotarpiu.

- Programos „Mitinis žvėris“ kuratorius paaiškino, kad pandemija iš tiesų turėjo įtakos „Kaunas 2022“, tačiau taip pat atskleidė stipriąsias projekto puses, ypač per programas, sulaukiančias dalyvių. Komanda dabar yra įsitikinusi, kad antroje metų pusėje vėl galės išbandyti, kaip „Kaunas 2022“ gali bendradarbiauti su kitomis Europos šalimis. Numatytos programos ir visas projektas atitinka pirminę paraišką, tad pagrindinės žinutės Europai apie Kauną išlika nepakitusios: „atvyk ir pamatyk, kaip mus keičia kultūra“ bei „iš laikinosios į šiuolaikinę“.

Projekto valdymas

Turizmas yra vienas iš sektorių, sunkiai nukentėjusių nuo pandemijos. Ekspertų grupė domėjosi, kaip „Kaunas 2022“ ketina spręsti žmonių, kurie artimiausiu metu, tikėtina, laikysis atokiau nuo kelionių, klausimą. Ar yra planas, kaip patraukti daugiau turistų? Galbūt reikia pakoreguoti esamą strategiją, kad būtų sulaukiama lankytojų iš kaimyninių šalių?

- Programos vadovė pripažino, kad kai kurie tikslai gali būti neišpildyti, kita vertus, skaitmeninės priemonės padeda atverti naujų galimybių. Ryšio su kitomis Europos šalimis ir institucijomis palaikymas išlieka svarbiausiu projekto prioritetu. „Kaunas 2022“ taip pat glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvos turizmo institucijomis, o, pasitelkiant naujas medijas, vystomos kultūrinės idėjos, kurios būtų pristatytos tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Didesnės pastangos bus skiriamos veikloms, kurios pritrauktų turistų iš kaimyninių šalių atvykti automobiliais ar kitais alternatyviais būdais skrydžiams.

Ekspertų grupė siekė išsiaiškinti, kokia yra projekto finansinė padėtis, ypač, finansavimo sumos dalis, įšaldyta dėl pandemijos. Ekspertų grupė norėjo sužinoti, ar planuojama išmokėti įšaldytas lėšas vėlesniame etape ir kaip apie tokius sprendimus buvo pranešta organizacijoms partnerėms.

- Mero patarėjas pabrėžė, kad miesto parama išliko nepakitusi ir kad „Kaunas 2022“ finansinė padėtis yra stabili. Be to, „Kaunas 2022“ direktorė nurodė, kad įšaldytas šių metų biudžeto finansavimas sudarė 500 000 EUR, iš kurių 200 000 EUR suma planuota perskirstyti programos partneriams, o 300 000 EUR – organizacijai „Kaunas 2022“. „Kaunas 2022“ aktyviai bendrauja su partneriais ir siekia patikslinti, kad tai tik laikinas biudžeto planavimo poslinkis ir kad pinigai bus išmokėti, kai tik leis aplinkybės.

Ekspertų grupė klausė, ar įmanoma surinkti planuotą finansavimo sumą iš rėmėjų, esant dabartinėms aplinkybėms ir tikėtinai artėjant ekonominei krizei.

- „Kaunas 2022“ direktorė paaiškino, kad EKS projektas buvo grindžiamas jau patvirtintomis pajamomis, todėl mažesnis rėmėjų aktyvumas nepakenks bendrai projekto kokybei, o tikslas surinkti 1 mln. EUR vis dar yra siekiamybė. Be to, rėmimas natūra yra labai perspektyvus, ypač kalbant apie transliuotojus.

Ekspertų grupė domėjosi kultūros infrastruktūros projektų vystymo eiga.

- Remdamasi pažangos ataskaitos II priedu, kuriame išsamiai aprašyta visų 16 su EKS susijusių infrastruktūros projektų būklė, projekto direktorė teigė, kad nėra galimybių laiku užbaigti M. Žilinsko dailės galerijos modernizavimo. Todėl komanda ieško įvairių netradicinių laikinų vietų šiuolaikinio meno programai surengti, ypač William'o Kentridge'o parodai. Mero patarėjas šią situaciją apibūdino kaip sudėtingą, bet ne kritinę ir atkreipė dėmesį į keletą teigiamų poslinkių šiuo klausimu.

Ekspertų grupė teiravosi, kaip komanda planuoja įtraukti arba sustiprinti EKS projekto ekologinį aspektą.

- Programos vadovė pateikė Tarptautinės laimės dienos, kuri šiais metais daugiausia dėmesio turėjo skirti ekologijai, pavyzdį. „Kaunas 2022“ sulaukė apie 160 registracijos užklausų į šį renginį. Kadangi programa, nepaisant didelio susidomėjimo, turėjo būti atšaukta, ši tema bus tęsiama kitais metais. „Kaunas 2022“ direktorė, kaip labai svarbų projektų aspektą, vystomą jaunimo organizacijų, taip pat paminėjo klimato kaitą. Rengiamos gairės ir rekomendacijos renginių organizatoriams padės siekti tvaresnių sprendimų.

Išvados ir rekomendacijos

Ekspertų grupė pastebėjo ir teigiamai įvertino „Kaunas 2022“ pasiektą progresą, ir nori atkreipti dėmesį į šias išvadas ir rekomendacijas:

- Ekspertų grupė vertina stabilumą, siekiant paraiškoje aprašytų tikslų, ir programos nuoseklumą nuo pat organizacijos įkūrimo. Tai padeda laikytis planų ir laiku įgyvendinti projektus, nurodytus paraiškoje. Ekspertų grupė pripažįsta, kad tai yra stiprus EKS projekto Kaune aspektas.
 - **1 rekomendacija.** Gera ir tvirta komunikacija, perduodant žinią apie dedamas pastangas, yra būtina siekiant visapusiško poveikio, ypač galvojant apie tarptautinę auditoriją. Ekspertų grupė rekomenduoja „Kaunas 2022“ komandai kuo greičiau surasti atstovą komunikacijos ir rinkodaros vadovo pareigoms užimti. Pandemija negali būti laikoma pasiteisinimu dėl sulėtėjusio įdarbinimo proceso ar jo atidėjimo.

- Nenuostabu, kad nemaža diskusijų dalis buvo skirta dabartinei COVID19 situacijai ir su ja susijusiems iššūkiams bei atsiradusioms galimybėms. Apskritai ekspertų grupė džiaugėsi „Kaunas 2022“ parodytu lankstumu ir naujų projektų, tokių kaip „Kultūra į kiemus“, sėkme, kuomet buvo apjungtas tiek tradicinis, tiek skaitmeninis turinys. Ekspertų grupė vertina komandos pasitikėjimą savimi ir sunkų jos darbą, siekiant įtraukti žmones, pasitelkiant skaitmenines priemones, ir apskritai, gebėjimą mąstyti labai kūrybiškai. Europos kultūros sostinės forumas 2020 yra geras tokio lankstumo pavyzdys.
 - **2 rekomendacija.** Ekspertų grupė rekomenduoja „Kaunas 2022“ komandai išlaikyti tokį pat lankstumo lygį ateityje, susidūrus su kitomis nenuspėjamomis situacijomis, ir apgalvoti planus nenumatytiems atvejams su tinkamomis alternatyvomis pagrindinės minties, programos, biudžeto, valdymo, vertinimo ir komunikacijos srityse.
 - Ekspertų grupė tuo pačiu ragina „Kaunas 2022“ komandą rengti programą skaitmeniškumui stiprinti, skirtą kultūros sektoriui, taip padedant organizuoti virtualius susitikimus ir veiklas su tinkama technine įranga.

- Gera ir stabili finansinė ir politinė parama iš pagrindinių suinteresuotų šalių yra būtina bet kuriam miestui, norinčiam gauti maksimalią EKS projekto naudą. Ekspertų grupei buvo malonu sužinoti, kad komandos ir visų susijusių struktūrų bendradarbiavimas bei jų palaikymas yra nepaprastai tvirtas. Tai, kad Lietuvos vyriausybė padeda įgyvendinti infrastruktūros projektus, taip pat yra labai pagirtina.
 - **3 rekomendacija.** Toliau plėtoti miesto ir rajono suinteresuotų šalių bendradarbiavimą ir atsakomybės jausmą. Šiuo atžvilgiu EKS sudaro sąlygas veiksams, kuriais siekiama užtikrinti tvarumą. Ekspertų grupė primena, kad kiekvienas euras, investuotas į kultūros bendruomenės plėtrą krizės metu, gali turėti dar didesnę teigiamą poveikį. Kita vertus, „Kaunas 2022“ komanda turi kas kartą patikrinti visų išlaidų racionalumą.

- Ekspertų grupė puikiai supranta, kad parama, esant dabartinei ekonominei situacijai, yra opus klausimas. Vis dėlto, verslo bendruomenės finansinis įnašas yra svarbus. Geroji patirtis, kuria galima remtis pažvelgus į ankstesnes EKS (įskaitant „Mons 2015“), yra rėmėjų klubo, kurį sudaro keli šimtai mažesnių įmonių, remiančių EKS projektą, subūrimas.
 - **4 rekomendacija.** Reiktų parengti strategiją, kuri padėtų pritraukti ir integruoti mažesnes įmones kaip EKS rėmėjus, kad būtų galima gauti didesnę finansavimą ir sustiprinti bendradarbiavimą bei užtikrinti vietos atstovų įsitraukimą.

- „Kaunas 2022“ pateikė realų vertinimo ir stebėsenos proceso planą, kuris, atrodo, atitinka tai, kas buvo nurodyta paraiškoje. Ekspertų grupei buvo malonu išgirsti apie teigiamą poslinkį šioje srityje. Grupė vertina kuriamas priemones, skirtas rinkti duomenis, kaip pavyzdžiui, pažangos ataskaitoje minima mobilioji programėlė.

- **5 rekomendacija.** Ekspertų grupė rekomenduoja „Kaunas 2022“ komandai šią programėlę ir visą vertinimo bei stebėjimo platformą išlaikyti ir toliau naudoti po 2022 m.
- Tarptautinius ryšius ekspertų grupė laiko vienu stipriausių ir perspektyviausių „Kaunas 2022“ projekto aspektų. Bendradarbiavimas su „Esch 2022“ atrodo neblogai.
 - **6 rekomendacija.** Ekspertų grupė rekomenduoja „Kaunas 2022“ komandai stiprinti bendradarbiavimą su „Esch 2022“ komanda, siųsti atvirus kvietimus ir pasitelkti kitas priemones. Negalima pamiršti ne tik ilgalaikių kultūrinių ryšių, bet ir tarptautinės rinkodaros bei komunikacijos svarbos.
- Ekspertų grupė vertina tai, kad kai kurie ekologiniai aspektai yra EKS programoje ir jos įgyvendinime.
 - **7 rekomendacija.** Ekspertų grupė ragina „Kaunas 2022“ komandą dar intensyviau vystyti ekologines temas ir įgyvendinti aplinkai draugiškus organizacinius sprendimus, bendradarbiaujant su atitinkamais partneriais, kad vėliau būtų užtikrintas šių pastangų poveikis ir ilgaamžiškumas.
- Ekspertų grupė džiaugėsi išgirdusi, kad miestas deda daug pastangų, jog Kauno modernistinė architektūra gautų UNESCO pasaulio paveldo vardą.
 - **8 rekomendacija.** Ekspertų grupė miestui ir „Kaunas 2022“ komandai primena, kad būtina glaudžiai bendradarbiauti su UNESCO atstovais ir visus veiksmus derinti su atitinkamomis suinteresuotomis šalimis, kad paveldo vardas būtų suteiktas iki 2022 m. Įgyvendinus šį tikslą, tiek miesto valdžia, tiek „Kaunas 2022“ komanda turi būti parengusios komunikacijos strategiją, skirtą Lietuvos ir užsienio specialistams bei plačiajai visuomenei.
- Turizmo sektorius smarkiai nukentėjo nuo COVID „cunamio“, o visa ekonomika buvo sustabdyta per kelias valandas. Nors tikėtina, kad iki 2022 m. turizmas vėl suklestės, tačiau greičiausiai čia taip pat įvyks pokyčių. Ekspertų grupė pasidžiaugė, kad „Kaunas 2022“ komanda pradėjo kurti alternatyvias strategijas, kaip į Lietuvą pritraukti turistų iš užsienio, ypač iš kaimyninių šalių.
 - **9 rekomendacija.** Ekspertų grupė skatina „Kaunas 2022“ komandą ir turizmo atstovus dėti daugiau pastangų, kad būtų sulaukta turistų iš Baltijos regiono ir kitų kaimyninių šalių, tuo pačiu neužmirštant užmojų pritraukti turistų iš tolimesnių šalių. Šiuo atžvilgiu naudingiausia į situaciją žvelgti lanksčiai. Ekspertų grupė primena Kaunui, kad neretai realus poveikis turizmo sektoriaus augimui pastebimas tik po vienerių ar keleto metų nuo miestui suteikto EKS titulo.
- Pastebima, kad šiame EKS projekto etape komunikacijos sritis dar nėra pakankamai išvystyta.
 - **10 rekomendacija.** Reikia parengti išsamią komunikacijos strategiją „Kaunas 2022“ projektui, kurią būtina pradėti įgyvendinti. Projekto idėja ir pagrindiniai šūkiei turi perteikti aiškią žinutę, kuri pritrauktų ne tik lankytojus iš Lietuvos, bet ir tarptautinius svečius, taip pat atspindėtų „Kaunas 2022“ tikslus.

- Ekspertų grupė džiaugėsi galėdama išgirsti apie įgytų žinių, gebėjimų ir partnerysčių išliekamąją vertę bei sužinoti apie užmegztus geresnius ryšius su rajonu ir miestu.
 - **11 rekomendacija.** Ekspertų grupė mano, kad taip pat svarbu apmąstyti ilgalaikius planų rezultatus, susijusius su kitais EKS projekto aspektais, pavyzdžiui, valdymu, komunikacija, tarptautiniais ryšiais ar tolimesne parama gebėjimų ugdymui. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas poreikiui vykdyti bendrą ilgalaikę miesto ir rajono kultūros strategiją, kad EKS palikimas būtų sklandžiai suplanuotas ir užtikrintas ne tik meno sektoriuje. Jau įvykdyti planai su kitomis 2021 m. EKS taip pat galėtų būti pasitelkiami kuriant bendrą ilgalaikį veiklos planą.

Tolesni veiksmai

Ekspertų grupė palankiai vertina iki šiol atliktus atitinkamus veiksmus ir lieka prieinama klausimams ir konsultacijoms per Komisijos tarnybas.

Komisija trečiajam stebėsenos susitikimui kvies 2021-ųjų metų rudenį.

Trečiojo susitikimo pabaigoje bus sprendžiama dėl rekomendacijų „Kauno 2022“ projektui gauti Melina Mercouri vardo apdovanojimą.

Apdovanojimo išmokėjimo sąlygos nurodytos 445/2014/ES sprendimo 14 straipsnyje:

„Piniginis apdovanojimas išmokamas ne vėliau kaip iki metų, kuriais miestas yra kultūros sostinė, kovo mėn. pabaigos, su sąlyga, kad atitinkamas išrinktas miestas laikosi įsipareigojimų, priimtų teikiant paraišką, atitinka kriterijus ir atsižvelgia į atrankos ir stebėsenos ataskaitose pateiktas rekomendacijas.

Laikoma, kad miestas, kuriam suteiktas kultūros sostinės vardas, įvykdė teikiant paraišką priimtus įsipareigojimus, jeigu nuo paraiškos pateikimo iki kultūros sostinės metų nepadaryta esminių programos ir strategijos pakeitimų, visų pirma:

- a) išlaikytas tokio dydžio biudžetas, kad galima vykdyti kokybišką kultūros programą laikantis paraiškos ir kriterijų;
- b) buvo tinkamai užtikrintas už meninius sprendimus atsakingų darbuotojų nepriklausomumas;
- c) galutinėje kultūros programos versijoje išlaikytas pakankamai stiprus europinis aspektas;
- d) miesto, kuriam suteiktas kultūros sostinės vardas, rinkodaros bei komunikacijos strategijoje ir komunikacinėje medžiagoje aiškiai nurodyta, kad veiksmai yra Sąjungos veiksmai;
- e) vykdomi suteikto kultūros sostinės vardo poveikio stebėsenos ir vertinimo planai.“

Ekspertų grupė dėkoja Kauno merui, „Kaunas 2022“ komandai ir kitiems stebėsenos ataskaitos ir EKS projekto dalyviams už labai informatyvią bei atvirą virtualią diskusiją ir toliau lauks informacijos apie kitus Europos kultūros sostinės projekto įgyvendinimo laimėjimus.

(Pasirašyta) visi dalyvaujantys ekspertų grupės nariai

